

Starterswijzer
voor Donatie- en Transplantatiecoördinatoren

NTS Scholing Medisch Professionals

2019

Welkom!

Je bent nog niet zo lang geleden aan de slag gegaan als Donatiecoördinator (DC) of Transplantatiecoördinator (TC). Namens de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) wensen wij je veel succes met je baan!

Graag maken we ook persoonlijk kennis met je. We nodigen je hierbij dan ook uit voor de Basisscholing DC/TC die wij jaarlijks organiseren voor startende donatie- en transplantatiecoördinatoren. Meld je snel aan via www.transplantatiestichting.nl/scholing.

Zoals je zult merken is er online enorm veel informatie over donatie beschikbaar. Hierbij ontvang je een handreiking boordevol lees- en kijktips. Doe er je voordeel mee. Zo krijg je alvast wat informatie over donatie en het donatieveld. Ook leer je de NTS kennen.

Een kleine waarschuwing: als je álles nauwgezet leest en bekijkt, is het erg veel! Kies eerst de blokken uit die je op dit moment denkt nodig te hebben.

Heel veel plezier met je nieuwe functie en tot ziens bij de Basistraining DC/TC,

Arco Sterk, Dré van Melis en Dédé Wever
Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS)
Scholing Medisch Professionals
scholing@transplantatiestichting.nl

Spring op de digitale trein...

Volg onderstaande tips om je weg naar een aantal belangrijke informatiebronnen te vinden. Men neme een computer met internetverbinding en dan....

De Nederlandse Transplantatiestichting

We verwijzen in deze starterswijzer vaak naar de NTS-website. Deze vind je op www.transplantatiestichting.nl

De NTS-membersite

Bovenaan de NTS-website klik je op 'login'. Kies voor 'New members can apply for an account at: Nederlandse Transplantatie Stichting' om een account aan te vragen. Wanneer je door je regionaal teamleider bent aangemeld bij de NTS, krijg je spoedig een account of heb je inmiddels al een account. Op de membersite vind je nieuws, handige werkdocumenten en wetenswaardigheden zoals de maandcijfers donatie en de vergoedingen aan ziekenhuizen voor een donatieprocedure.

Nieuwsbrief

Ga naar de pagina 'Medische procedure' en meld je aan voor de NTS nieuwsbrief.

Social media

Links naar onze social media accounts staan onderaan onze homepage.

Ben je actief op social media, dan raden we je aan ons te volgen op twitter. Het account heet @donorinfo. De NTS-facebookpagina (die vooral voor publiekscampagnes wordt gebruikt) is facebook.com/orgaandonatie.

Youtube

Heb je een Google-account? Dan kun je je abonneren op het NTS-kanaal Orgaandonatie en transplantatie op youtube: youtube.com/donorvoorlichting. Ook zonder Google-account kun je de filmpjes en animaties gebruiken voor je eigen deskundigheidsbevordering, maar ook de voorlichtingen die je verzorgt.

Google alerts

Stel meldingen in op google.nl/alerts. Vul de door jou gewenste zoektermen in (bijvoorbeeld orgaandonatie, weefseldonatie, weefseldonor, hoornvliestransplantatie, harttransplantatie, etc). Je ontvangt dan automatisch overzichten vanuit Google met nieuws.

Transparant

Het NTS-magazine Transparant verschijnt vier keer per jaar en wordt automatisch verstuurd aan de relaties van de NTS. Mocht je de Transparant toch niet ontvangen, mail dan je gegevens naar transparant@transplantatiestichting.nl.

Over de NTS

De NTS is het landelijk Orgaancentrum en heeft de wettelijke taak om voor transplantatie beschikbaar gekomen organen en weefsels toe te wijzen aan patiënten op de wachtlijst. Ook heeft de NTS de taak om het Nederlands publiek voor te lichten over orgaan- en weefseldonatie. We nemen je mee door enkele onderdelen van de NTS-site om je te laten zien wat de NTS precies doet. Tegelijkertijd word je zo al heel wat informatie over donatie rijker.

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. De NTS bestaat 20 jaar (sinds 2017). Bekijk de speech van directeur Bernadette Haase bij 'Over de NTS'.
2. Een voorbeeld van een publieksbrochure die voor jou als startend DC/TC informatief kan zijn is de brochure 'Zo zit het: alles over doneren en registreren'. Deze staat bij Bestel & download bij Folders en brochures.
3. Lees Hoofdstuk 2 van het Protocol Kwaliteit & Veiligheid bij orgaandonatie en –transplantatie (bij Medische procedure / wet en regelgeving).
4. Interessante medische ontwikkelingen en ander nieuws zoals over de donorweek en de nieuwe huisstijl voor NTS voertuigen vind je op de homepage bij Nieuws.
5. Bekijk bij de Medische procedure de menu-onderdelen Donor aanmelden tot en met Voor nabestaanden.
6. Op YouTube staat een animatie over het Masterplan Orgaandonatie. Bekijk deze op: http://www.youtube.com/watch?v=6jckPpKN_YI (Duur: 3m46). Het Masterplan Orgaandonatie is opgevolgd door het Donatieprogramma Ziekenhuizen. Lees daarover meer op de website bij Over de NTS / Organisatie / Programma 2015-2016 .
7. De NTS registreert veel data op donatie- en transplantatiegebied. Zoek bij Cijfers maar eens de jaarcijfers van jouw regio op. Op de membersite vind je de actuele cijfers per maand.
8. Zoek de plaats op de NTS-site waar je een ervaringsdeskundige gastspreker orgaantransplantatie kunt uitnodigen voor een presentatie.
9. Bekijk het deel 'Donor worden?' voor een indruk van de inhoud van de publieksvoorlichting van de NTS.

Donatie in media en onderwijs

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. Alle informatie over onze lespakketten voor het onderwijs vind je bij Onderwijs en actie. Ook kun je handleidingen en pakketten bestellen via Download & bestel.
De directe links naar de onderwijslespakketten over donatie vind je op www.donordenkers.nl (basisonderwijs) en www.donorwise.nl (voortgezet onderwijs en MBO).
2. De NTS is actief betrokken bij grote publiekscampagnes vanuit het Ministerie van VWS, zoals de Donorweek. Deze vindt jaarlijks in oktober plaats. De campagnepagina in 2017 is www.orgaandonorworden.nl. Als ziekenhuis kun je hierbij aansluiten. Meer hierover later in deze starterswijzer bij het blok Donorvoorlichting in het ziekenhuis. De campagne *Een leven redden, je hebt het in je* heeft in 2017 een bronzen Effie gewonnen, lees het juryrapport hier: <http://www.effie.nl/case/een-leven-redden-je-hebt-het-je>.
De NTS voert in opdracht van het Ministerie van VWS ook jaarlijks een 18-jarigen- en nieuw Nederlands ingezetenen campagne / Ramadancampagne uit.

Het veld

1. Alle wilsbeschikkingen worden beheerd door het Donorregister, een organisatie die onder het Ministerie van VWS valt. Lees o.a. over het registratie- en raadpleegproces op donorregister.nl.
2. Eurotransplant is partner van de NTS als het gaat om de allocatie van organen. Het kantoor van Eurotransplant bevindt zich naast de NTS in Leiden. Bekijk de website van Eurotransplant: eurotransplant.org.
3. Op 1 januari 2019 is ETB-BISLIFE verder gegaan onder de naam WUON. De uitnameprocedures bij weefseldonoren (huid, cornea, bot en hartklep), de opslag en de bewerkingen worden door deze bank verzorgd. Bekijk hun website: etb-bislife.org
4. Bekijk de website van corneabank Amnitrans Eyebank Rotterdam via nijos.com/amnitrans-eyebank-rotterdam
5. De beroepsvereniging van Donatiecoördinatoren DONOR heeft als site donatiefunctionaris.nl
6. Transplantatiecoördinatoren zijn verenigd in de WTCN; Werkgroep Transplantatie Coördinatoren Nederland. <https://www.transplantatievereniging.nl/werkgroep-transplantatie-co%C3%B6rdinatoren-nederland-wtcn>
7. De wetenschappelijke vereniging op het gebied van orgaantransplantatie is de NTV, Nederlandse Transplantatie Vereniging. Meer informatie over de vereniging en hun jaarlijkse populaire 'Bootcongres' vind je op transplantatievereniging.nl.
8. Websites van patiëntenverenigingen zijn o.a. harten-twee.nl (hart- en longgetransplanteerden), nvn.nl (nierpatiënten), nierstichting.nl en leverpatientenvereniging.nl.

Wet en regelgeving

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. Lees de pagina Wet en regelgeving bij Medische procedure.
2. Zoek het Modelprotocol postmortale orgaan- en weefseldonatie (*Versie 1.1, 2019*) op de NTS-site. Lees bijlage 1-4. Dit zijn grote documenten met juridische inhoud. Ga er even voor zitten.
3. Lees het artikel 'Maak dilemma's rond donatie bespreekbaar' Medisch Contact 2014 (zoek in google).
4. Lees het artikel van Nichon Jansen 'Donatie voorbereiden zonder Donorregister mag'.
<http://medischcontact.artsennet.nl/archief-6/tijdschriftartikel/135042/donatie-voorbereiden-zonder-donorregister-mag.htm> (of google op de titel)

NTS Orgaancentrum

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. Lees het Modelprotocol Postmortale orgaan- en weefseldonatie; hoofdstuk 1- 5 en 10 en bijlage 7, 8 en 9. Het Modelprotocol download je kosteloos bij Bestel & download / Voor professionals.
2. Bestel zonodig Criteriakaartjes bij Bestel & download om deze te verspreiden onder de medisch professionals.
3. Donatieformulieren met ziekenhuislogo zijn (tegen betaling) te bestellen bij drukker Uleman. De prijzen en de bestelmodule vind je bij Bestel & download / Voor professionals.
4. Lees het interview met NTS-Orgaancentrummedewerker Karlijn Sparidaens bij Verhalen / interviews / professional.

Weefseldonatie

Start op www.transplantatiestichting.nl.

Klik rechts bovenaan op 'login en ga naar de Membersite

1. Bekijk de film Weefseldonatie op de NTS-membersite. De film staat bij Donatie en transplantatie onder Toolkit DC/TC bij Video's.
2. Bekijk op dezelfde plek in de Toolkit de animatie 'Hoe lang duurt weefseldonatie'.
3. Lees het interview met Marja van Wijk op de NTS-site: Een botdonor kan veel mensen helpen. <http://www.transplantatiestichting.nl/interviews/een-botdonor-kan-veel-mensen-helpen>

Orgaandonatie

Hersendood

Breid je kennis van hersendood uit door het bekijken van o.a.:

- Youtube.com/donorvoorlichting – Wat is hersendood: een korte animatie (2m39)
- Youtube.com/donorvoorlichting – Hersendood: Professor Kremer legt uit (2m52)
- Youtube.com, zoek op: Prof. Gert van Dijk, neuroloog/klinisch fysioloog, over hersendood (Dit is een webinar van ongeveer 14 min)

Ga verder op www.transplantatiestichting.nl

Basiskennis orgaandonatie

1. Lees hoofdstuk 6- 9 van het Modelprotocol Postmortale Orgaan- en weefselorgaandonatie (Versie 9.7, oktober 2017).
2. Bekijk de basisfilm Orgaandonatie: donorzorg is patiëntenzorg (22m) op de membersite bij de Toolkit onder Video's.
3. Transplantatiecoördinatoren kunnen bij de NTS een speciaal woordenboekje Medisch Engels opvragen dat in overleg met TC's is samengesteld. Mail naar: scholing@transplantatiestichting.nl

Na de donatie

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. Bekijk Youtube.com/donorvoorlichting - Wat zie je van een donoroperatie? (2m13) Je kunt de video zoeken door deze titel in te vullen bij het vergrootglas.
2. De meeste DC's verzorgen de informatievoorziening aan nabestaanden na een weefseldonatie. Voorbeeldbrieven voor nabestaanden staan op de membersite bij Donatie en transplantatie / Toolkit DC/TC / Nabestaandenzorg. Hier vind je ook de procedure en voorwaarden voor informatieverstrekking aan nabestaanden. Op de membersite vind je onder Applicaties de tool 'NTS Donor Informatie'. Daarin staat actuele informatie over de gedoneerde weefsels van donoren uit jouw centrum of cluster.
3. Zoek de brochures voor nabestaanden van Orgaandonatie en Weefseldonatie op, lees deze en bestel ze zonodig ter ondersteuning van de donatiegesprekken in jouw ziekenhuis.
4. De NTS geeft twee keer per jaar een gratis magazine voor nabestaanden van donoren uit: *Nabestaanden Contact*. Hierin komen nabestaanden, getransplanteerden en professionals aan het woord. Nabestaanden kunnen NabestaandenContact aanvragen of downloaden via de 'Winkel' op transplantatiestichting.nl. Als TC of DC kun je ook een aantal exemplaren bestellen.

Ter informatie

De NTS heeft het boek *Hoe kan ik je ooit bedanken?* uitgebracht. Het is een kleurrijke bundel van brieven van mensen die een weefsel of orgaan hebben ontvangen en die de nabestaanden van hun donor daarvoor bedanken. Nabestaanden van donoren kunnen het boek gratis aanvragen, via 'Winkel' op de website transplantatiestichting.nl.

Soms willen patiënten die donorweefsel hebben ontvangen na verloop van tijd een bedankbrief sturen naar de nabestaanden. Dit is mogelijk en verloopt via de NTS. De brief wordt geanonimiseerd verstuurd naar de nabestaanden van de donor.

Donorvoorlichting in jouw ziekenhuis

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. Je richt je als DC primair op het donatieproces in je ziekenhuis. Je hebt dus vooral te maken met medisch professionals en (direct of indirect) met nabestaanden. Mocht je echter ook willen aansluiten bij landelijke campagnes die op publiek gericht zijn, zoals de Donorweek in oktober, dan kun je daarvoor bij de NTS terecht. Je kunt bij Bestel & download onder Promotie een actiepakket ziekenhuizen bestellen.
2. Er is ook een wachtkamerfilmpje beschikbaar op Youtube (met en zonder geluid). Zoek hem op de titel 'Beslis zelf over donatie'.

Ervaringsverhalen

Start op www.transplantatiestichting.nl

1. Lees enkele interviews en columns van patiënten, nabestaanden en professionals op de NTS-site bij 'Verhalen'.
2. Het ervaringsverhaal van Wiebe die als vijfjarige een donorlever ontving staat op de site van het jeugdjournaal. Het filmpje heet 'Ik had nog maar 48 uur te leven'.
<https://jeugdjournaal.nl/artikel/709769-ik-had-nog-maar-48-uur-te-leven.html>
3. Joris Linssen maakte in 2015 voor de NCRV de zesdelige tv-serie 'Deel je leven'. Hij volgde wachtlijstpatiënten die aan de vooravond staan van een orgaantransplantatie.
https://www.npo.nl/deel-je-leven/POMS_S_NCRV_858155

Nascholing / trainingen

Start op www.transplantatiestichting.nl

Het opleidingsaanbod van de NTS wordt verzorgd door de afdeling Scholing Medisch Professionals. Je vindt de trainingen voor medisch professionals onder menukeuze Scholing: www.transplantatiestichting.nl/scholing. Behalve voor DC's en TC's bieden we trainingen aan voor o.a. intensivisten, uitnamechirurgen, professionals betrokken bij donatie bij leven en huisartsen. Je vindt hier ook de links naar de platforms waarop je kunt inloggen voor bepaalde e-learnings.

Je kunt als DC of TC de NTS op 4 manieren gebruiken als het gaat om scholing:

1. **Volg een scholing**

Volg een klassikale scholing, zoals de Basistraining DC/TC, de Gevorderdenscholingen Weefseldonatie of de TC scholingen waaronder een jaarlijkse communicatietraining.

2. **De training 'Communicatie rond Donatie' (CrD)**

Deze gespreksvaardigheidstraining bestaat uit een e-learning (met de naam 'Vorbereiding op de klassikale training') en een halve dag klassikale training. De training wordt landelijk tientallen malen gegeven en blijkt een goed middel om de kwaliteit van de donatiegesprekken te verbeteren.

De training is door de NTS ontwikkeld, maar de organisatie van de training in een ziekenhuis/cluster/regio wordt door DC's en TC's gedaan. Bij de organisatie hoort het sturen van licentiesleutels aan de deelnemers en regelen van een zaal, acteur en trainer voor het klassikale gedeelte. Alles staat in de Organisatorenhandleiding CrD die je bij ons kunt bestellen via een mailtje naar scholing@transplantatiestichting.nl. Alleen gecertificeerde trainers (medisch psychologen) geven de training. Je kunt de flyer gebruiken uit de Winkel om deelnemers te werven. De e-learning staat op nts-scholing.nl.

Introductiemodule Communicatie rond Donatie

Vind je het leuk om meer te weten over donatiegesprekken? Je kunt gratis de Introductiemodule Communicatie rond Donatie volgen. Ga naar www.nts-scholing.nl en maak een account aan. Je kan dan direct de Introductiemodule van de training 'Communicatie rond Donatie' volgen.

3. **Toolkit scholing**

Gebruik onze video's, animaties, foto's, voorbeeld-powerpoint en andere middelen uit de Toolkit als input voor de lessen die je geeft in je ziekenhuis/cluster/regio. Zie Membersite/Donatie en transplantatie. De Toolkit wordt geregeld uitgebreid.

In de Toolkit vind je onder het kopje *In de media* verschillende achtergrondartikelen uit de actualiteit over orgaan- en weefseldonatie. Dit wordt regelmatig verversd zodat je via deze manier goed op de hoogte blijft.

4. **Persoonlijk verhaal**

Je nodigt via de NTS-site een ervaringsdeskundige gastspreker uit bij je les of symposium. Er zijn zowel gastsprekers die een orgaan hebben ontvangen, als ook nabestaanden die hun verhaal kunnen en willen doen.